Giz

Iz Wikipedije, proste enciklopedije

Gíz (ግዕዝ) je starodavni etiopski semitski jezik, ki ga uporablja le še etiopska tevahedska pravoslavna cerkev in izraelska manjšina v Etiopiji za svete knjige in bogoslužje.

Beseda giz se uporablja tudi za abugido, pisavo, s katero zapisujejo jezik. Amharščina v Etiopiji in tigrajščina (tigrinjščina) v Eritreji in Etiopiji uporabljata spremenjeni obliki abugide giz. Tudi druge jezike na Rogu Afrike so nekdaj zapisovali v gizu. Na primer oromščino in somalščino, vendar so te jezike sčasoma začeli zapisovati v latiničnih pravopisih. Še posebej oromščino zaradi osovražene amharske administracije, podobno kot so to naredili v Turčiji z zapisovanjem turščine.

Giz (ali »etiopski jezik«) ima v Unicode strani U+1200 – U+137F (desetiško 4608–4991).

Zlogovni črkopis giz se je razvil iz semitskega zapisa in ta je najprej poznal le soglasnike. Soglasnikom so kasneje dodali še samoglasnike, kjer so vsakemu soglasniku dodali ustrezen samoglasnik. Amharščina, tigrajščina in akadščina (asirsko-babilonščina), ki je izumrla, pišejo od leve proti desni. V zelo starih napisih je za kratek čas moč opaziti, da so pisali bustrofedon - to je prvo vrstico kot je običajno, drugo pa od desne proti levi.

Tigrejščina naj bi bila najbližji jezik in neposredni potomec giza, tigrajščina in amharščina pa malo manj, predvsem zaradi pritiska muslimanov in selitev proti jugu.

Giz

ግዕዝ *Gə ʿəz*

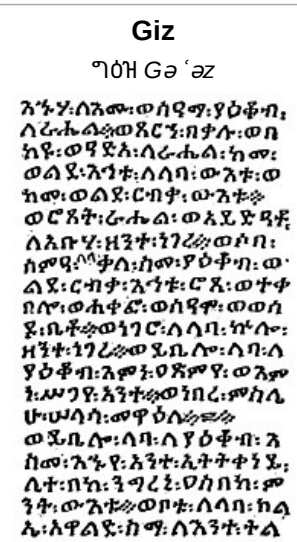

Rokopis *Geneze* v gizu iz 15. stoletja

Izgovorjava	gɨʕɨz
Materni jezik	Etiopija, Eritreja
Izumrl	Ocenjeno od 4. stoletja[1] do približno 10. stoletja.[2] Ostaja v uporabi kot liturgični jezik.[3]
Jezikovna družina	afroazijski ▪ semitski ▪ južnosemitski ▪ etiopski semitski ▪ severnoetiopski ▪ **Giz**
Pisava	Giz pisava
	Jezikovne kode
ISO 639-2	gez
ISO 639-3	gez
Glottolog	geez1241 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/geez1241)[4]

Glej tudi

- aderščina
- argabščina
- izumrli jezik

Sklici

1. Evans De Lacy O'Leary, 2000 "Comparative grammar of the semitic languages". Routledge. P 23.
2. Gene Gragg 1997. "The Semitic Languages". Taylor & Francis. Robert Hetzron Ed. ISBN 0-415-05767-1.
3. "No longer in popular use, Ge'ez has always remained the language of the Church", [CHA]
4. Hammarström, Harald; Forkel, Robert; Haspelmath, Martin, ur. (2017). "Geez" (http://glottolog.org/resource/languoid/id/geez1241). *Glottolog 3.0*. Jena, Germany: Max Planck Institute for the Science of Human History.

- CHA (http://www.newadvent.org/cathen/05566a.htm) Chain, M. *Ethiopia* transcribed by: Donahue M. in The Catholic Encyclopedia, Volume V. Published 1909. New York: Robert Appleton Company. Nihil Obstat, May 1, 1909. Remy Lafort, Censor. Imprimatur. + John M. Farley, Archbishop of New York

Zunanje povezave

- Tabela (http://syllabary.sourceforge.net/Ethiopic/Geez.html) z vrednostmi IPA za znake črkopisa giz. (angleško)
- Tabela (http://www.ancientscripts.com/ethiopic.html) črkopisnih znakov giz. (angleško)
- Unicode dodelitve (http://www.alanwood.net/unicode/ethiopic.html) za etiopske znake. (angleško)

Normativna kontrola	LCCN: sh85045159 (http://id.loc.gov/authorities/subjects/sh85045159) · GND: 4133283-0 (http://d-nb.info/gnd/4133283-0) · SUDOC: 02778052X (https://www.idref.fr/02778052X) · BNF: cb11974951n (http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb11974951n) (data) (http://data.bnf.fr/ark:/12148/cb11974951n) · NDL: 00562058 (http://id.ndl.go.jp/auth/ndlna/00562058)

Vzpostavljeno iz »https://sl.wikipedia.org/w/index.php?title=Giz&oldid=5306564«

Čas zadnje spremembe strani: 19:34, 12. april 2020.

Besedilo se sme prosto uporabljati v skladu z dovoljenjem Creative Commons Priznanje avtorstva-Deljenje pod enakimi pogoji 3.0; uveljavljajo se lahko dodatni pogoji. Za podrobnosti glej Pogoje uporabe.
Wikipedia® je tržna znamka neprofitne organizacije Wikimedia Foundation Inc.